

Durmuş Hocaoğlu

Dil, İnsan ve Cemiyet: Cemiyet Hâricinde Ne İnsan Vardır Ne De Dil

Yeniçağ, “Analiz”., 08 Eylül 2006, Cuma., s.13
“Analiz” Sıra No: 440; 2006-102; Eylül-04

YENİÇAĞ

Dil, İnsan var-oluşunun en önemli yanıdır hiç şüphesiz; öyle ki, onsuз İnsan(lık), “*insan olarak anılmaya değmez*” birşeydir [Kur’ân, İnsan: 1]. Ve fakat burada bahse konu olan, mücerret, izole “tek insan” değildir. Biraz açalım:

Dil, kesinlikle İnsan’a hastır, burası şüphesiz; ancak “Cemiyet İnsanı”na. Zîra, İnsan cemiyete âittir, bir cemiyet mahsûlüdür, cemiyet dışında insan (antropos) yoktur, belki ancak “insanimsı” (antropoid) olabilir, yâhut, “sanki-insan” (quasi-modo); bu sebeplerdir ki, hiçbir zaman “tek kişilik dil” olmaz; hiç olmamıştır; hiç de olamaz.

İmdi, insan, vâkıa esas (öz, essence) îtibâriyle “ruh”tur; ancak Ruh da kişioğluna hemen doğduğu ânda aynı şekilde verilmez, bir tekâmül vetiresi geçirir, aksi vârid olaydı, her doğanın doğdu lâhzada konuşması îcap edeceği gibi, şer’î hukuk da dâhil her tür hukuk açısından sorumluluk kazanması îcap ederdi – Hristiyan teolojisi hâric; O, bir günlük bebeği dahi sorumlu ve günahkâr sayar; çünkü O’na göre, her insan doğuştan kirlidir, günahkârdır, suçludur (İlk Günah). Rûh, bedenın tekâmülüne bağılı olarak gelişir ve belirli bir yaşta – ki umûmiyetle kabûl edildiğı üzere bulûğ çağında - kemâle vâsil olur; artık o kişi bir ergin, yâni bir kâhil’dir (adult).

Öyle mi ve bu kadar mı? Hayır, öyle; ama bu kadar değil: Bu bedenî tekamül bir cemiyet nizâmı içerisinde gerçekleşmediğı takdirde kişioğlu, “insan” olamamaktadır. Bu da, insanın cemiyetin hem yaratıcısı ve hem de onun mahsûlü olduğunu gösterir. Filhakîka, insan, öylesine cemiyete âit, öylesine cemiyet mahsûlü bir varlıktır ki, doğduğu günden îtibâren insanlardan tamâmiyle tecrit edilmiş bir kişinin psişik gelişmesini tamamlayıp bir “gerçek insan” olması mümkün görülmemektedir. Bu konu, tabiatıyla, ilmî gaye ile de olsa, bir tecrübe yapılamadığı için elde fazla veri bulunmayan ve bu yüzden de spekülasyona açık bulunamın bir sâha; ancak bu noktada türünün tek örneğı sayılailecek fevkalâde mühim bir tarihî kayıt vardır: **Aveyron’lu Victor**.

1799 yılında Fransa’da Aveyron ormanlarında bulunan ve Victor adı verilen bu vahşî çocuk, on-oniki yaş civârında bulunduğunda aşırı derecede geri zekâlıdır, bedeni dışında insana benzer bir yanı yoktur – hattâ beden yapısı dahi büyük nisbette aşırı geri zekâlılara benzemektedir - hiç konuşmamaktadır ve tam bir hayvan gibi yaşamaktadır; gösterilen bütün ihtimamlara rağmen, insânî bir vasıf kazandırılmamış, kırk yaşına kadar yaşadığı hâlde (ölümü: 1828) pek az şey ve pek basit birkaç kelime öğretilmiş (‘baba’ gibi; o kadarını papağanlar da öğreniyor zâten), psikiyatrinin tâbiriyle bir “instinct çocuğı” olmaktan öteye gidememiştir. Her ne kadar birçok kişi bu çocuğın doğuştan geri zekâlı olduğu için âilesi tarafından ormana atıldığını iddia etmişse de, ilim âleminde ağır basan görüş, Victor’un doğuştan kusurlu olmayıp, insanlar arasında cemiyet hayâtı yaşamadığı için zekâsının gelişemediğı istikametinde tecellî etmiştir. Bu

hususta, zamânının en önemli psikologlarından olup Victor üzerinde çok çalışmış olan Itard'ın şu hükmü çok dikkate şâyandır [Ayhan Songar., *Psikiyatri*, İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fak. Yay., İkinci Baskı, İst., 1976., s.254]:

“İnsan vergisi olduğu söylenen bu yüksek zekâ ve ahlâk üstünlüğü, onu çok büyük bir kudretle diğer hayvanların basamağının üstüne çıkararak medeniyetin mahsulüdür. Nitekim biz, birbirimize öğrettiklerimiz, birbirimizden aldıklarımız ve çevremizde gördüklerimizle ancak hayvanlıktan kurtuluyor, birbirimizin terbiye hocası olarak insan olabiliyoruz.”

★ ★ ★

Dil, “Cemiyet İnsanı”na âit olduğu için, hiçbir zaman “tek kişilik dil” olmaz; hiç olmamıştır; hiç de olamaz. Yine bu sebeple, başka bir maksada mâtuf bir şuur ürünü veya aynı türden bir cinlik olmadığı müddetçe sâdece kendisine mahsus dil üretmeye kalkışmak psikiyatrik bir vak'a olmaktadır ki bunlardan biri de “neolojizm” denen şizofreni nevidir.

★ ★ ★

Dil (Language, Lisan), sâdece ve münhasıran İnsan'a hastır; ancak “Cemiyet İnsanı”na. Cemiyet ise bir “tarihî varlık”tır, Tarihî Varlık Alanı'na (Res Gestae) âittir; binâenaleyh, Dil de bir “tarihî varlık”tır, Tarihî Varlık Alanı'na âittir: Menşe' itibâriyle bizzat bir insan ürünü değilse de, gelişmesi itibâriyle, süreç olarak, tarih içerisinde oluşan bir insanlık ürünüdür ve bu dahi, tek başına, Öz Dil birşeyin olamayacağını isbâta muktedirdir.

Aveyron'lu Victor

